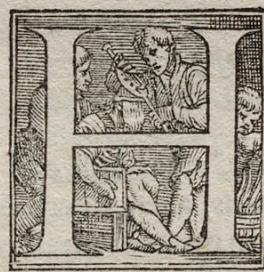

Crassioris ra-
dis origo et
distributio
series.

nerans tunicā, & ramulum exporrigens⁹ tenui & membraneo musculo introrsum nasi alam contrahenti.¹⁰ Quarta propago iam dictis crassitie non inferior, per¹¹ foramen seu scissuram po-
tius, quā inter primum maxillae superioris os, & cuneum imitans in extimo latere sedis oculi
conspicitur, ad internam sedem¹² temporalis musculi contendit, tota in eum musculus abso-
menda.¹³ Crassior tertij paris radix a latere basis cerebri, anteriùs tamen, et penitiùs seu iuxta
dextri & sinistri medium magis quā enarrata modò radix, principiū sumens, rectā deorsum
tendit, foramen, quod ipsi & quarto neruorum pari huic radici proximo caelatur, perlabens.
Haec statim ab egressu¹⁴ propaginem diffundit, quā uitis, aut cucurbitae capreoli in star inuol-
uitur, duriorq; paulatim efficitur, ac¹⁵ binos tandem quinti paris neruorum cerebri ramulos
(quorum seriem postea recensebo) in consortium admittēs, ipsiq; unitus in temporalem mu-
sculum inferitur, ac in¹⁶ illum quoq; qui a iugali osse enatus priuatim *maxillae* seu mansorius no-
bis dicitur, ramulos porrigit, deinde et¹⁷ musculus buccas mouentibus, ipsiq; demum faciei cuti
in buccis etiam furculos offert. Postquam uerò crassior tertij paris radix propaginem hanc ca-
preoli modò intortam exprompsit, nonnihil deorsum magis descendens, furculum deriuat,
qui antorsum ductus gingivae molarium dentium, ipsiq; adeò dentibus seriatim soboles di-
stribuit. Dein priusquam maior haec tertij paris radix declinans ducta linguam contingat, ra-
mum posteriori ex parte germinat utcunq; insignem, qui¹⁸ musculo in ore delitescenti & maxil-
lam inferiorem attollenti inferitur, inferioris maxillae¹⁹ foramen adit, hic ubi is musculus ipsi in-
feritur conspicuum. Ramus ille in foramen delapsus tantisper antorsum fertur, quousque sui
lateris dentium inferioris maxillae radicibus²⁰ singulas soboles offerat, quorum beneficio den-
tes inter cetera hominis ossa, euidentius tristantium occursum sentire credimus. Neque uerò
ramus hic uniuersus in dentes absumitur, imò non minima ipsius²¹ portio per²² foramen in an-
teriori maxillae sede insculptum excidit, dextra sedi inferioris labri cōplures furculos deriuas.
At²³ maior portio crassioris tertij paris neruorum radicis, quando linguae basi committitur, cū
alterius lateris neruo linguae tunicam efformat, aptum saporibus dignoscēdis instrumentum.
Deinde & exiguos quoq; furculos penitiùs in linguae substantiam dispensat. Horum enim &
tunicae linguae producendorum gratia, tertium par potissimum a rerum Opifice creatum ar-
bitramur, atq; ut²⁴ primum par uisus, quintum uerò auditus, sic hoc tertium gustus censetur
instrumentum, gustatoriusq; neruus meritò nuncupatur.

DE QUARTO PARI NERVORVM cerebri. Caput VII.

HOC²⁵ par tertio pari nonnihil gracilius duriusq; est. exoritur enim a dor-
salis medullae²⁶ principio posterius paulò quā tertium par, sed antorsum
modicè tensum posteriori tertij paris sedi committitur, atq; unā cum illo
per²⁷ commune ipsis foramen ex capitis amplitudine, seu cerebri sede, ad
palatum elabitur: quò simul atq; peruenit, in furculos quosdam partiti,
in palati²⁸ tunicam degenerat: quae quum linguae tunica aliquantulo sit
durior, iure etiam quartum par posterius tertio pari originem ducit, ac
proinde etiam palati tunicam sensu hebetiori quā linguae²⁹ tunica donatur.

QUINTI NERVORVM CEREBRI PA- ris series. Caput VIII.

QUINTVM³⁰ par nōnihil quarto crassius, ac ueluti pluribus enatū furculis
inuicem mox ab ortu connexis principiū ducit, ex media propemodū dor-
salis medullae³¹ sede, eius partis quā a medullae exortu usq; ad eam regionē
pertinet, quā haec a caluarie in uertebra labitur. Hoc quintum par uniuersum
per³² foramen fertur impense tortuosum, & priuatim ipsi incisum, quo
usq; in cauitatem pertingat, auditus organo preparatam: ubi quintum par
uariē discinditur, & propagines qualdam membranæ modo³³ dilatatas hu-
ius cauitatis sedibus offert, auditus organi non infimam partem constituens. Præter has uerò
propagines duos educit neruulos, qui seorsum per proprium foramen elabuntur. unus qui-
dem per³⁴ transuersum ducitur foramen, quod etiam admittit³⁵ uenulam in auditus organum
excurrentem. Hic neruulus non procul ab egressu tertij paris³⁶ ramo commiscetur, in star uitis
capreoli inuolutus. Alter uerò neruulus per³⁷ foramen repit impense arctum, & insigniter quo-
que tortuosum, & immixtam ipsi setam aut plumbeum filum non admittens, ob id etiam
Anato-

Anatomicis cæcum appellatum. Neruulus iste transuersum supra³⁸ musculum ducitur, qui a
iugali osse pronatus, inferiorē maxillā mouet: ubi uerò ad anteriùs usq; eius musculi latus an-
trorsum prorepit, dicto tertij paris ramo commiscetur, in genarum cutem & musculos buc-
cae motuum autores digerendus. Atque illi demum duo sunt ramuli, quos tertij paris ramo
capreoli ritu inflexo commisceri superius dicebam. Porro quemadmodum³⁹ iuxta tertij pa-
ris præcipuam radicem, alia quædam radix enascitur tertio pari ascripta, simili etiam ratione iu-
xta quintum neruorum par interius paululum⁴⁰ alia exoritur radix, quinti paris radicis mul-
tò gracilior, sed quodammodo durior. Haec sursum uersus priora sub cerebri basi aliquandiu
protenfa, duram cerebri membranam perforat, ac per⁴¹ proprium foramen sub secundi paris
foramine exculpsum, e caluarie procidens in⁴² temporalem musculum, illumq; digeritur qui in
ore delitescens, inferioris maxillae ad superiora motus autor censetur. Hanc radicem cum sua
coniuge licet peculiaris coniugij loco censere. Quo minus tamen aliorum Anatomicorum
(qui has radices prorsus ignorarunt) numerum perturbem, hos neruulos quinto pari ascri-
bam, ad eum uidelicet modum, quo minorem tenuiorem uerò tertij paris radicem tertio pari su-
perius adnumeratam reliqui. In temporalem itaque musculum⁴³ quinque neruorum pertin-
gunt propagines, prima quidem a graciliori tertij paris radice, secunda a maiori radice, tertia
autem & quarta a quinti paris primario educitur neruo. quinta autem is demum neruus est,
quem iam quinto pari connumerabam. Neque sanè frustra, atque ut fors fert, tot neruorum
soboles temporali musculo Natura exporrexerit. Sciebat enim hunc musculum pro sua mole
omnium corporis musculorum ualidissimam functionem obiturum. Item quum haud igno-
raret, quam molles illi essent nerui quos a cerebro eduxit, summa mehercule providentia illos
quantum licuit ex ossium contactu, itinerisq; longitudine uoluit indurescere. Nulli enim non
obuium est, quā callidè furculum in star capreoli inuolutum duriorē effecit. quòd is solus
ossi minimo spacio contiguus sit: alios autem non inuoluit, quòd longo intervallo ossibus at-
tendantur, ipsorumq; nonnulli per tortuosos & inuolutos ossium meatus etiā porrigantur.

Neruus iux-
ta quinti pa-
ris radicē prin-
cipium ducēs.

Quot neruo-
rum propa-
gines tempore-
li musculo offe-
rantur.

DE SEXTO PARI NERVORVM CE- rebri. Caput IX.

RELIQUORVM⁴⁴ parium, quæ in caluarie amplitudine principium du-
cunt, nullum æque sparsam ramorum edit sobolem, neque in tam mul-
tas easdemq; uarias inferitur partes, atque⁴⁵ sextum cerebri neruorum
cōiugium, quod paulò inferius quinto pariali quodam distinctis ac a se inui-
cè diremptis furculis initium sumit, qui mutuo mox ab initio cōmissi,
unum efformant neruum, qui per⁴⁶ foramen caluariam egreditur, quod
arteriae sopalalis⁴⁷ minorem ramum, & grandiore internæ iugularis
uenæ ramum, simul admittit. Neruus hic non procul ab egressu in musculos posteriorem cer-
uicis sedem occupantes⁴⁸ ramum diffundit, numerosa utcunq; serie in soboles digestum: qua-
rum præcipuæ⁴⁹ musculo exporriguntur, scapulam mouentium secundo. Ipse autem se-
xti paris truncus, sopalalis⁵⁰ arteriae ac⁵¹ septimo pari cohæret, & simul cum ipsis membra-
na interuentu connexus, ad laryngis usque latera protenditur, inibi portionem a septimo pa-
ri⁵² assumens, illaq; se augens. Deinde sextum par quum hanc assciuit portionem, laryngis mu-
sculis⁵³ ramulos transuersim exhibet. Sunt autem illi musculi⁵⁴ duo scutum imitanti laryngis
cartilagini duntaxat proprii, qui ex stomacho gulæ uerò posteriori sede pronati, eius cartilaginis
lateribus inferuntur. deinde⁵⁵ duo tertiæ cartilaginis basim occupantes, & duo ex illis qui
primam cartilaginem secundæ committunt. Hinc uerò sextum par sopalali arteria & interna
iugulari⁵⁶ cōcomitatum, ad thoracis usque elatiorem descendit sedem, ac mox⁵⁷ insignem ut-
cunq; propaginem ad primæ thoracis uertebrae latus, seu potius ad anteriorem primæ tho-
racis costæ radicis sedē deriuat, quæ sub membrana costas succingente, secundum costarum ra-
dices prorepens, a⁵⁸ neruis in costarum interualla a dorsali medulla exporrectis, furculos quos-
dam assumit. Quum uerò haec propago eiusmodi adaucta furculis, septum transuersum
prætergressa⁵⁹ est, in cibi porusq; organa, uti postea dicemus, dispensatur. Præter hanc propa-
ginem sexti paris neruus iuxta superiorem thoracis sedem⁶⁰ ramulos⁶¹ musculo offert, a pecto-
ris osse & clauicula ad mamillarem capitis processum deducto, & capitis motibus subseruien-
ti. Deinde & musculo qui os⁶² u referens hinc a pectore accedit. Præterea & illi qui hinc ad
infimam primæ cartilaginis laryngis sedem perfertur. Huiusmodi sanè utrorumq; sexti paris
neruorum priusquam thoracis cauitatem subeant, series uisitur. quæ autem adhuc enarranda
superest, mox atq; hinc figuram contextui interiecero, describetur.